

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДПС)

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 09.10.2020 р. № 11144/5/99-00-04-02-02-05 На № _____ від _____ 20__ р.

Рахункова палата України

Кабінет Міністрів України

Державна податкова служба (далі – ДПС) на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 15.09.2020 № 37971/1/1-20 (вх. ДПС № 1674/3 від 15.09.2020) до листа Рахункової палати від 04.09.2020 № 16-2141, відповідно до листа Рахункової палати від 04.09.2020 № 16-2145 (вх. ДПС № 39184/5 від 10.09.2020) розглянула рішення Рахункової палати від 14.07.2020 № 17-4 «Про розгляд Звіту про результати аналізу ефективності виконання державними органами повноважень у частині контролю за обґрунтованістю застосування податкових пільг з податку на додану вартість та податку на прибуток підприємствами та організаціями, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю» (далі – Рішення) та в межах компетенції повідомляє.

Щодо питання розроблення Мінфіном спільно з ДПС та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України проекту нормативно-правового акта щодо узгодження норм пункту 142.1 статті 142, пункту 197.6 статті 197 та пункту 8 підрозділу 2 розділу XX Податкового кодексу України (далі – Кодекс) із Законом УРСР від 21 березня 1991 року № 875-ХІІ «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» (далі – Закон № 875) у частині визначення уповноважених органів, що приймають рішення про надання дозволу на право користування пільгами з оподаткування (пункт 3.4 сторінки 8 Рішення)

Слід зазначити, що абзацом другим пункту 142.1 статті 142 Кодексу встановлено, що підприємства та організації громадських об'єднань осіб з інвалідністю мають право застосовувати пільгу з податку на прибуток підприємств за наявності дозволу на право користування такою пільгою, який видається уповноваженим органом відповідно до Закону № 875.

Підприємства та організації громадських об'єднань осіб з інвалідністю мають право застосовувати пільги з ПДВ, передбачені пунктом 197.6 статті 197

К
Державна податкова служба України
11144/5/99-00-04-02-02-05 від 09.10.2020

та пунктом 8 підрозділу 2 розділу XX Кодексу, за наявності реєстрації у відповідному контролюючому органі, яка здійснюється на підставі відповідної заяви платника податку про бажання отримати таку пільгу і рішення уповноваженого органу відповідно до Закону № 875.

Статтею 142 Закону № 875 передбачено, що рішення про надання дозволу підприємствам та організаціям громадських організацій осіб з інвалідністю на право користування пільгами з оподаткування приймаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів війни, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань соціальної політики, з огляду на техніко-економічне та соціальне обґрунтування заходів, для здійснення яких використовуватимуться ці кошти.

Отже, враховуючи, що Законом № 875 визначені уповноважені органи, що приймають рішення про надання дозволу на право користування пільгами з оподаткування, то пункт 142.1 статті 142, пункт 197.6 статті 197 та пункт 8 підрозділу 2 розділу XX Кодексу не потребують узгодження із Законом № 875.

Щодо питання розроблення Мінфіном спільно з ДПС та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України проекту нормативно-правового акта щодо врегулювання положень Порядку обліку сум податків та зборів, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 року № 1233, які містять посилання на ДФС, що припинила свою діяльність

ДПС розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1233», положення якого передбачають заміну аббревіатури «ДФС» аббревіатурою «ДПС». Вказаний проект акта погоджено заінтересованими центральними органами виконавчої влади (Мінекономіки, ДФС, Державна регуляторна служба України) та готується для направлення його до Міністерства юстиції України для проведення правової експертизи.

Щодо розробки напрямів цільового використання вивільнених коштів внаслідок отриманої податкової пільги з податку на прибуток підприємств та подання до контролюючих органів звітності про напрями використання вивільнених коштів внаслідок отриманої податкової пільги з податку на прибуток підприємств (пункт 3.5, пункт 4 сторінки 8 Рішення)

Положеннями пункту 142.1 статті 142 Кодексу передбачено, що у разі порушення вимог щодо цільового використання вивільнених від оподаткування коштів платник податку зобов'язаний збільшити податкові зобов'язання з цього податку за результатами податкового періоду, на який припадає таке порушення, а також сплатити пеню, нараховану відповідно до Кодексу.

Водночас положеннями пункту 142.1 статті 142 Кодексу не передбачено напрямів цільового використання вивільнених від оподаткування податком на прибуток підприємств коштів та подання підприємствами та організаціями, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю, звітності про напрями використання вивільнених коштів.

Слід відмітити, що такі підприємства та організації здійснюють свою діяльність у різних галузях економіки, тому визначити єдині для всіх напрями використання вивільнених коштів буде складно, а отже, подавати до контролюючих органів окрему звітність щодо напрямів використання вивільнених внаслідок отриманої податкової пільги з податку на прибуток підприємств коштів недоцільно.

Також зауважуємо, що в загальному розумінні порядок контролю за використанням вивільнених коштів у зв'язку з наданням податкової пільги без законодавчо встановленого напрямку їх застосування є неможливим.

У разі застосування платниками податків пільгового режиму оподаткування ПДВ, зокрема шляхом звільнення від оподаткування цим податком операцій з постачання товарів/послуг на митній території України, ПДВ платниками не нараховується на вартість таких товарів/послуг та відповідно продавцем не додається до ціни таких товарів/послуг. Отже, суми вивільнених коштів у такому випадку відсутні.

Прикладом вивільнення коштів (сум ПДВ, що не сплачувалися до бюджету та залишалися в розпорядженні платника податку) було застосування платниками спеціального режиму оподаткування ПДВ діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства, який діяв в Україні до 01.01.2017 та передбачав нарахування податкового зобов'язання без сплати його до бюджету.

Також подання окремої звітності щодо цільового використання вивільнених від оподаткування коштів створює додаткове навантаження на платників податків та значно ускладнює адміністрування податку на прибуток підприємств, потребує витрачання додаткових ресурсів часу та коштів для впровадження форми звітності, а також здійснення контролю за напрямками використання вивільнених коштів, що не узгоджується з одним з основних принципів податкового законодавства, а саме економічністю оподаткування (підпункт 4.1.7 пункту 4.1 статті 7 Кодексу).

Крім того, інформуємо, що відповідно до пункту 2 Порядку обліку сум податків та зборів, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 року № 1233 (зі змінами), передбачено, що суб'єкти господарювання, які не сплачують податки та збори у зв'язку з отриманням податкових пільг, ведуть облік сум таких пільг та відображають інформацію про суми податкових пільг у податковій звітності, що подається контролюючому органу у строки, встановлені Кодексом.

Так, форма податкової декларації з податку на прибуток підприємств затверджена наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.11.2015 за № 1415/27860 (зі змінами та доповненнями), а форма податкової декларації з ПДВ затверджена наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.01.2016 за № 159/28289 (зі змінами та доповненнями). Вказані форми податкової звітності передбачають можливість відображення інформації про суми податкових пільг.

Отже, зобов'язувати підприємства та організації, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю (далі – ГО), подавати до ДПС та її територіальних органів окрему звітність про напрями використання вивільнених від оподаткування коштів є безпідставним.

Щодо розробки форми заяви про бажання отримати пільги з ПДВ (відповідно до пункту 197.6 статті 197 Кодексу підприємствами та організаціями, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю (абзац другий сторінки 9 Рішення)

Відповідно до абзацу третього пункту 197.6 статті 197 Кодексу підприємства та організації громадських об'єднань осіб з інвалідністю мають право застосовувати зазначену в абзаці першому пункту 197.6 статті 197 Кодексу пільгу за наявності реєстрації у відповідному контролюючому органі, яка здійснюється на підставі відповідної заяви платника податку про бажання отримати таку пільгу і рішення уповноваженого органу відповідно до Закону № 875.

Так, відповідно до статті 14² Закону № 875 Кабінетом Міністрів України видано постанову від 08 серпня 2007 року № 1010, якою затверджено Порядок надання дозволу на право користування пільгами з оподаткування для підприємств та організацій громадських організацій осіб з інвалідністю (далі – Порядок № 1010), який визначає, зокрема, механізм надання підприємствам та організаціям, які засновані громадськими організаціями осіб з інвалідністю, дозволу на право користування пільгами з оподаткування.

При цьому дозвіл підприємствам з філіями, відокремленими підрозділами (у разі наявності) та організаціям, які засновані громадськими організаціями осіб з інвалідністю, надається за умови їх відповідності критеріям, визначеним у пункті 2 Порядку № 1010.

Для отримання дозволу вказані підприємства, організації подають до обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань соціального захисту населення заяву громадської організації осіб з інвалідністю про надання такому підприємству або організації дозволу за формою, затвердженою Мінсоцполітики (пункт 3 Порядку № 1010).

Отже, форма вказаної заяви на сьогодні затверджена Мінсоцполітики та не потребує її розробки і затвердження контролюючим органом.

Щодо питання вилучення податкових пільг, встановлених пунктом 142.1 статті 142, пунктом 197.6 статті 196 та пунктом 8 підрозділу 2 розділу XX Кодексу із Довідника податкових пільг, що є втратами доходів бюджету та включення її до Довідника інших податкових пільг (пункт 7 сторінки 9 Рішення)

Податкова пільга – це передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав, визначених пунктом 30.2 статті 30 Кодексу.

Слід відмітити, що відповідно до пункту 30.9 статті 30 Кодексу податкова пільга надається шляхом:

- а) податкового вирахування (знижки), що зменшує базу оподаткування до нарахування податку та збору;
- б) зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору;
- в) встановлення зниженої ставки податку та збору;
- г) звільнення від сплати податку та збору.

Пунктом 142.1 статті 142 Кодексу передбачено звільнення від оподаткування прибутку підприємств та організацій, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю і є їх повною власністю, отриманого від продажу (постачання) товарів, виконання робіт і надання послуг, крім підакцизних товарів, послуг із поставки підакцизних товарів, отриманих у межах договорів комісії (консигнації), поруки, доручення, довірчого управління, інших цивільно-правових договорів, що уповноважують такого платника податку здійснювати постачання товарів від імені та за дорученням іншої особи без передачі права власності на такі товари.

Разом з тим відповідно до пункту 197.6 статті 197 Кодексу звільняються від оподаткування ПДВ операції з постачання товарів (крім підакцизних товарів) та послуг (крім послуг, що надаються під час проведення лотерей і розважальних ігор та послуг з постачання товарів, отриманих у межах договорів комісії (консигнації), поруки, доручення, довірчого управління, інших цивільно-правових договорів, що уповноважують такого платника податку здійснювати постачання товарів від імені та за дорученням іншої особи без передачі права власності на такі товари), що безпосередньо виготовляються підприємствами та організаціями, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю, де кількість осіб з інвалідністю, які мають у таких організаціях основне місце роботи, становить протягом попереднього звітного періоду не менш як 50 відсотків середньооблікової кількості штатних працівників, і за умови, що фонд оплати праці таких осіб з інвалідністю становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат з оплати праці, що належать до складу витрат згідно з правилами оподаткування податком на прибуток підприємств.

Пунктом 8 розділу 2 підрозділу ХХ Кодексу регламентовані аналогічні пункту 197.6 статті 197 Кодексу умови пільгового податкового режиму оподаткування, проте замість режиму звільнення від оподаткування передбачено застосування нульової ставки ПДВ до вказаних операцій.

Враховуючи, що вказані податкові пільги передбачають зменшення суми податку на прибуток підприємств та ПДВ, що підлягають сплаті до бюджету та, як наслідок, призводять до втрат бюджету, то її вилучення з Довідника податкових пільг, що є втратами доходів бюджету, є недоцільним та призведе до викривлення показників Довідника.

Щодо забезпечення здійснення територіальними органами ефективного контролю за обґрунтованістю застосування податкових пільг з податку на додану вартість та податку на прибуток підприємствами та організаціями, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю (пункт 7 сторінки 9 Рішення)

З метою недопущення ймовірних втрат бюджету, забезпечення своєчасного контролю за застосуванням податкових пільг з податку на додану вартість та податку на прибуток підприємствами та організаціями, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю, ДПС направила до територіальних органів ДПС доручення від 25.09.2020 № 17241/7/99-00-04-02-01-07 щодо забезпечення постійного контролю за: достовірністю відображення у звітності платників сум податкових пільг; повнотою обліку, правильністю заповнення та своєчасністю подання платниками податків податкової звітності; дотриманням підприємствами та організаціями, заснованими громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю, вимог абзацу третього пункту 142.1 статті 142 Кодексу; застосуванням штрафних (фінансових) санкцій за неподання/несвоєчасне подання податкової звітності підприємствами; здійсненням перевірок відповідно до періодичності контролю за розрахунком і сплатою податкових зобов'язань, з якими пов'язано виникнення пільг.

Щодо проведення контрольної-перевірочної роботи (пункти 7, 8 та 9 сторінок 9 – 10 Рішення)

На виконання доручення ДПС Головним управлінням ДПС у Дніпропетровській області повідомлено, що підприємства, засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю, які застосовують податкові пільги з податку на додану вартість та податку на прибуток, не включались до плану-графіка документальних перевірок платників податків у зв'язку з відсутністю ризиків високого ступеня, як передбачає Порядок формування (коригування) плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 02.06.2015 № 524.

За інформацією Головного управління ДПС в Одеській області документальна позапланова виїзна перевірка ГО «Нертус» проводилась у 2017 році за період з 01.01.2014 по 31.12.2016, за результатами якої складено

акт від 03.05.2017 та донараховано ПДВ у розмірі 130,1 тис. грн (сплачено у повному обсязі).

Крім того, Головним управлінням ДПС в Одеській області зазначено, що остання документальна позапланова виїзна перевірка підприємства «ОРІОН», заснованого на власності громадської організації «НАДІЯ ІНВАЛІДІВ» (код 34801551), проведена за період з 01.04.2017 по 30.09.2018, про що складено акт від 03.12.2018 та донараховано 100,2 тис. грн, у тому числі по податку на прибуток – 83,7 тис. грн та ПДВ – 16,5 тис. гривень.

Головним управлінням ДПС у Львівській області повідомлено, що за результатами проведених у 2017 – 2018 роках документальної планової виїзної перевірки та двох документальних позапланових виїзних перевірок платників, заснованих ГО, порушень законодавства при застосуванні податкових пільг з податку на прибуток та ПДВ не встановлено.

Головним управлінням ДПС у Харківській області за період з 2017 по 2019 рік проведено 13 документальних перевірок, у т. ч. 9 документальних планових виїзних перевірок, по яких порушень застосування відповідних пільг не виявлено.

За інформацією Головного управління ДПС у м. Києві проведено дві документальні планові перевірки та одна документальна позапланова перевірка, за результатами яких порушень у частині застосування податкових пільг з ПДВ та податку на прибуток перевіркою не встановлено.

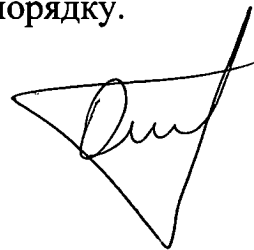
Також повідомляємо, що підставою для проведення документальних планових перевірок відповідно до статті 77 Кодексу є наявність ризиків щодо несплати податків та зборів, невиконання іншого законодавства, контроль за яким покладено на контролюючі органи.

Підставою для проведення документальних позапланових перевірок є наявність обставин, передбачених статтею 78 Кодексу.

Документальні планові перевірки відповідно до статті 77 Кодексу проводяться за всіма показниками з питань дотримання вимог податкового, валютного, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та іншого законодавства, а документальні позапланові – лише з питань, що стали підставою для проведення перевірки (стаття 78 Кодексу).

Таким чином, питання правомірності використання встановлених пільг для підприємств, заснованих ГО, досліджуються під час проведення відповідних документальних перевірок у загальному порядку.

Заступник Голови

Євген ОЛЕЙНІКОВ